

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Pam Jenoff
THE THINGS WE CHERISHED

Copyright © 2011 by Pam Jenoff
Translation Copyright © 2013 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-00547-9

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

Pem Dženof

TI SI MOJE BLAGO

Prevod Zvezdana Šelmić

Beograd, 2013.

*Za moje devojčice,
Šarlot i Elizabet.*

Filadelfija, 2009.

„Nadam se da ti je jasno da te čeka od dvadeset pet godina do doživotne.“ Šarlot preko fascikle pogleda sedamnaestogodišnjaka sa silnim tankim pletenicama, skljojkanog u stolici na drugoj strani plastičnog stola. Nije podizao pogled s patika.

Preliminarno ročište nije dobro prošlo. Šarlot se nadala da će sudija baciti pogled na Markvanovo bebeće lice, s bucmastim glatkim obrazima i krupnim bademastim očima, i uvideti da nije opasan ni po koga i da mu ovde nije mesto. Verovala je da će sudija Anet D’Amiči, koja je i sama nekada bila javni pravobranilac, biti popustljiva prema tinejdžeru koji nije imao nijedan ozbiljan prestup u dosijeju, a otprilike je vršnjak njenih unučića. No, sticajem vrlo nezgodnih okolnosti, sudija D’Amiči otišla je na bolovanje, a menjao ju je Pol Rodžers. Rodžers je imao političkih ambicija, a sudijsko zvanje smatrao je stepenikom ka višem državnom položaju – stekao je ugled sudije za vešanje već tokom prvog mandata. Jedva da je i pogledao Markvana pre nego što je lupio čekićem i vratio ga u maloletničko krilo gradskog zatvora.

Inače, Šarlot bi štiklirala ročište kao neuspešno i počela da se sprema za drugi slučaj i drugu sudnicu, pošto je imala suđenja

čitavog dana, ali Markvan je bio drugačiji. Upoznali su se pre skoro dve godine, kad je bio preplašeni petnaestogodišnjak uhapšen zbog posedovanja droge. Primetila je iskrnu inteligencije u njemu, tiho dostojanstvo, savršeno držanje i način na koji ju je gledao ozbiljnim smeđim očima, kao da je vidi iznutra. Imao je potencijal. Uradila je sve što inače nije stizala da radi za svojih hiljadu branjenika godišnje: dokazala da mu je to prvi prestup, kako mu ne bi ostao trajni dosije, i uputila ga na savetovalište i program koji se održavao posle škole u njegovom kraju. Pa zašto onda ponovo sedi ovde, otupeo i ogrubeo, suočen s optužnicom za ubistvo u krađi automobila koja je pošla naopako?

Zato što ono što je uradila nije bilo dovoljno. Programi u savetovalištima trajali su samo nekoliko sati nedeljno, što je kap u moru siromaštva, droge, nasilja i dosade u kojem ova deca plivaju na ulicama svako večer. Desila se krađa automobila, pa policijska potera koja se završila tako što se auto popeo na ivičnjak, pa na prilazni put ka kući u nizu, a dvoje male dece stradalo je pod točkovima. Markvan nije nameravao nikome da naudi, u to je bila sigurna. Imao je mlađeg brata, otprilike vršnjaka pregažene dece; vodio ga je svakog jutra u školu i svako popodne vraćao kući. Ne, on je prosto pristao da se provozaju autom kad je neko smislio glup plan, i nije imao snage, ili razuma, da odbije.

Šarlot je lupkala prstima po stolu; potom je pogladila srce koje je neko nožem urezao u sto. „Ako pristaneš da svedočiš...“, počela je. U automobilu su bila tri momka, ali samo Markvan nije pobeo sa mesta udesa. „Mislim, ako si voljan da kažeš ko je još bio s tobom...“

Nije ni dovršila rečenicu, a znala je da je uzalud. Tamo odakle je Markvan niko ne progovara. *NE CINKARI!* – vrištale su prkosne majice na klincima koji su u vreme ručka prolazili kroz restoran u tržnom centru, klincima koji su zbrisali iz škole i

motali se okolo čekajući da ih snađe neka nevolja. Cinkarenje je značilo da nikad više ne može da se vrati kući, nikad više ne može da zatvori oči znajući da će on i njegovi biti bezbedni. Markvan bi radije bio osuđen.

Oštro je uzdahnula i pogledala u plafon flekav od vlage. „Možda imaš nešto da mi kažeš?“, upitala je, zatvarajući fasciklu, čekajući bar jedva primetno odmahivanje glavom. „Ako se predomisliš ili ti nešto treba, neka me tvoj socijalni radnik pozove.“ Odgurnula je stolicu, ustala i kucnula na vrata da je puste napolje.

Nekoliko minuta kasnije izašla je iz lifta i prešla preko predvorja zgrade suda, punog potencijalnih porotnika, porodica žrtava i optuženih, koji su se gomilali ispred detektora metala samo da bi stigli do pulta za informacije. Na ulici se našla okružena duvanskim dimom – sudski činovnici pušili su napolju pre početka radnog vremena. Zastala je i nehotice pogledala levo, ka tržnici Reding. Šetnja između štandova Gastronomske svetske izložbe, koja nudi sve živo, od amiških delikatesa do kineskog lao mjena i sendviča s govedinom i sirom, bila bi prava stvar da se razbistre misli, ali nije imala vremena za to.

Kad je stigla do prometne raskrsnice u senci Gradske većnice i Vilijama Pena koji oborenog pogleda pobožno stoji na pijedestalu na vrhu tornja, Šarlot zastade i udahnu prijatni septembarski vazduh. Svake jeseni bi u Filadelfiji bilo po nekoliko ovakvih dana pre nego što stalna letnja vlažnost popusti pred hladnom kišovitom zimom.

Ušla je u poslovnu zgradu i dalje razmišljajući o Markvanu. Na šestom spratu je izašla iz lifta i pošla niz sumorni hodnik. Kroz otvorena vrata čuo se glas Miča Ramireza, šefa odseka koji se raspravljao s tužiocem: „Nećeš mi sad, dođavola, reći da...“ Šarlot se nasmešila i pošla dalje. Mič je bio legenda branitelja,

sedamdesetdvogodišnji dinosaurus koji je učestvovao u građanskim demonstracijama šezdesetih godina, ali još je mogao da se bori prsa u prsa s najboljima kad god bi pomislio da se prema njegovom klijentu ne postupa kako valja.

Zaustavila se pred vratima svoje kancelarije, potpuno istim kao i sva ostala kraj kojih je prošla. Nije bila ništa naročito: malo veći plakar, s malim pisaćim stolom i dve stolice pored njega, ni prineti mermeru i mahagoniju koje je imala kao praktikant u velikoj njujorškoj firmi. Ali ovo je bilo samo njeno. Trebalo joj je dve godine da stigne do nje, da se izbori i izađe iz mase mladih pravobranilaca koji su se gurali u masi pregrađenih boksova sprat niže, da ima vrata koja može da zatvori i čuje sebe kako misli.

Šarlot pruži ruku ka kvaci, a onda se ukoči i zagleda u nju. Vrata su bila odškrinuta. Bila je sigurna da ih je zatvorila kad je jutros krenula u sud, ali možda je neko od kolega dolazio da ostavi neki predmet. Kad je ušla unutra, ostala je bez daha.

Na tesnoj stolici preko puta stola sedeo je njen bivši momak.

„Brajane?“, upita kao da nije sigurna da mu je to ime. Glas joj je zvučao promuklo.

On ustade, kao da mu je laknulo. Brajan je bio visok i širokih ramena, s figurom koju bi modne kuće rado i debelo platile, i smeđe kose koja mu je uporno padala na čelo ma koliko puta da ju je šišao na konvencionalnu kratku dužinu. Uprkos mišićavim rukama koje su ukazivale na to da se i dalje bavi košarkom, delovao je nekako ranjivo, kao da bi mogao da zaplače gledajući tužan film, i zbog toga su žene redovno želele da ga teše.

Dok ga je sada gledala, skoro da je mogla da zaboravi koliko ju je povredio.

„Zdravo, Šarlot“, rekao je, a to što je izgovorio njeno puno ime podseti je na to koliko je vremena prošlo otkako su se poslednji put videli. Sagnuo se da je poljubi i nozdrve joj zagolica poznati

miris kolonjske vode; setila se stvari za koje se nadala da ih je zauvek zaboravila. „Dobro izgledaš.“ Otresao je nevidljivu mrvu s nogavice skupog odela, koje je delovalo nekako neprikladno u maloj kancelariji. Odjednom joj je bilo neprijatno zbog crnog kostima s pantalonama, izrazito praktičnog i nimalo elegantnog. Njegova *šanel-štikla* supruga ne bi ni mrtva obukla tako nešto.

Čekao je da ona nešto kaže, a kad se to nije desilo, sam je prekinuo tišinu. „Nisam hteo da te prepadnem. Tvoja asistentkinja me je pustila unutra.“

Ja nemam asistentkinju, pomisli Šarlot. Sigurno misli na Dorin, sekretaricu celog odeljenja. Dorin je obično suviše zauzeta svojim Fejsbuk profilom da bi se bavila posetiocima, ali Brajan ju je sigurno šarmirao pa mu je otključala Šarlotinu kancelariju, da je čeka unutra. Ponovo ga je pogledala. Video se stomačić, očigledna posledica velikog broja skupih poslovnih ručkova i propuštenih termina u reketbol klubu u koji je nekada išao svakog dana. A ipak je posedovao onaj šarm koji ju je privukao pre skoro deset godina – i koji ju je uvalio u nevolju.

Duboko je uzdahnula da sredi misli. „Otkud ti ovde?“

Izraz lica mu se menjao dok je shvatao nova pravila igre: preskočiti ćaskanje, preći na posao. „Došao sam u grad poslom, a želeo bih da razgovaram s tobom o nečemu.“

Ostavio si Danijelu, pomislila je. Posle svih ovih godina shvatilo si da si napravio sudbonosnu grešku, da sam zapravo ja ona prava. Kroz glavu joj je proleteo scenario: njegove suze i izvinjenja, kako ih prihvata i daje oproštaj. Bilo bi nezgodno, naravno. Bio bi tu njegov razvod, pa pitanje da li će živeti ovde ili u Njujorku. „O jednom slučaju na kome radim“, dodao je.

Slika je nestala kao kap vode po vreloom danu, toliko brzo kao da je nikada nije ni bilo. Ipak nije reč o nama, pomislila je, osetivši se kao budala. Brajan želi nešto, ali ne nju.

„Da odemo na ručak?“, predložio je.

Odmahnula je glavom. Provela je trideset sekundi s njim i već joj je zavrteo mozak. Morala je što pre da se udalji od njega. „Ne mogu. Za pola sata moram ponovo biti u sudu.“

„Naravno. Onda na večeru? U šest?“ Prosto ga je videla kako preračunava koliko bi trajao obrok i može li stići na voz u devet, koji će ga vratiti na Menhetn. Kod Danijeje. Želudac joj se zgrčio od gorčine prikupljane godinama.

Za trenutak je pomislila da povrati bar malo dostojanstva koje joj je oduzeo pre onoliko godina i odbije ovaj poziv u poslednji čas. Otkud on zna ima li ona neki dogovor odranije? Doduše, večeri je obično provodila pred televizorom, s hranom iz tajlandskog restorana, uglavnom prateći reprize *Mesta zločina* sa svojom mačkom Mici, ali on to ne mora da sazna. Ipak, bila je i radoznala. Da li Brajan zaista ima posla u Filadelfiji ili je došao čak ovamo samo da bi video nju? I zbog čega bi to učinio?

„Dobro“, odgovorila je, trudeći se da zvuči opušteno.

„U *Budakanu*?“ Naravno da će neko iz drugog grada odabrati to mesto, jedan od restorana Stivena Stara, čuven u celoj zemlji i preskup – do te mere da je dobio i kloniranu verziju u Njujorku. Potpuno suprotno od mirnih malih mesta koja je ona volela, poput onog italijanskog restorančića u Grinič Vilidžu, u koji su odlazili kao studenti... toliko davno da mu je zaboravila i naziv.

Pomislila je da predloži drugo mesto, na primer *Santori*, grčku gostionicu blizu svog stana, s veličanstvenim humusom i besplatnim uzom na kraju obroka. No, ovo nije bilo druženje i nije želela da uključi Brajana u svoj sadašnji svet. „Dobro.“

„Onda ću te ostaviti da radiš“, rekao je i izašao iz kancelarije; nije se čak ni osvrnuo. Takav je Brajan. Za njega je život kao snimanje filma – kad on ode sa scene, svetla se pogase i sve prosto nestane.

Čim su se vrata zatvorila za njim, Šarlot se skljojkala na stolicu, pokušavajući da ne drhti.

Upoznali su se kao studenti prava, dok su stažirali u Hagu, u Međunarodnom krivičnom tribunalu za bivšu Jugoslaviju. Još se sećala kako je ušla u onaj mali holandski bar i prvi put ugledala Brajana. Držao je glavnu reč u grupi stažista, uglavnom devojaka. Stajala je u mestu nekoliko sekundi, nehotice piljeći u njega. Nije čula šta govori, ali ju je nešto u načinu na koji je govorio potpuno začaralo, naročito neverovatna samouverenost. Polako je okrenuo glavu prema njoj. Postidela se i umalo da se okrene, ali onda su im se pogledi sreli i ostala je potpuno paralisana, nesposobna da se pomeri.

Trenutak kasnije napustio je svoje obožavaoce i prišao joj s drugom čašom piva, kao da ju je očekivao. „Brajan Vorington.“

„Šarlot Gold“, odgovorila je, pokušavajući da ne zamucne.

„Znam. Ti si stipendista Rut Tilden sa Univerziteta Njujork, zar ne?“ To ju je zapanjilo. Nije pomišljala ni da će znati ko je ona, a kamoli da je osvojila prestižnu stipendiju društvenih nauka. „Ja sam na Kolumbiji. Mislim da smo oboje raspoređeni na slučaj Duković. Tvoj dopis o problemima u dokaznom postupku zaista je impresivan.“ Kad je to čula, umalo se onesvestila. „Voleo bih da čujem tvoje mišljenje o jednom od mojih svedoka.“ Baš tada je džez orkestar u uglu krenuo sa svirkom, pa su se glasovi oko njih stopili u žamor. „Malo dalje niz ulicu je mali bistro, tamo je tiše. Hoćeš da pojedemo nešto?“ Suviše iznenađena da bi odgovorila, Šarlot je klimnula glavom i izašla iz bara s njim, svesna pogleda ostalih stažistkinja.

Posle toga su postali nerazdvojni. Zaljubili su se pijući belgijsko pivo i vodeći žestoke rasprave o efikasnosti Međunarodnog krivičnog suda. Kad su se na jesen vratili na Menhetn, otkazala

je smeštaj u studentskom domu u Grinič Vilidžu i prihvatila predlog da se useli u njegov stan na Aper Vest Sajdu.

Mada se to na prvi pogled nije videlo, ubrzo po povratku shvatila je da je Brajan bogat. Počela je da odlazi na prijatne jesenje vikende u Hempton, pa na imanje njegovih roditelja u Čapakvi. Provodila je sve manje vremena na fakultetu – odlazila je samo za predavanja. Planirali su šta će posle studija – posao u UN, kratku veridbu.

Taj idilični svet raspao se u decembru, kad je otputovala u Filadelfiju na kratak odmor, da poseti majku. Vini je bila penzionisana nastavnica matematike. Već prvog jutra, za doručkom, majka joj je saopštila vest s kojom je čekala dok Šarlot položi završne ispite: imala je rak pluća, verovatno izazvan pušenjem koje je ostavila pre nekoliko godina. Dugo je vukla uporan kašalj koji je pripisivala alergiji; kad je konačno otišla na snimanje pluća, bilo je prekasno – bila je u četvrtoj fazi i ostalo joj je još nekoliko meseci života.

Vini joj je zabranila da pravi pauzu sa studijama, pa je Šarlot putovala vozom svakog vikenda, prateći u neverici brzinu kojom je propadala njena nekada tako snažna majka. Brajan je, naravno, nudio da ide s njom, ali ona je to uvek odbijala. Bilo bi joj neprijatno kad bi video mali stan u predgrađu s ofucanim nameštajem i požutelim zidovima. On nije navaljivao; uviđavno je popuštao, zadovoljan što ne mora da menja navike zbog nekog drugog. Vreme koje su provodili odvojeno i njena stalna briga počeli su da se odražavaju i na njihovu vezu. U martu, kad joj je majka poslednji put otpuštena iz bolnice i poslata u hospicijum, Šarlot se vratila u Njujork i našla nepoznati ruž za usne ispod ormarića u kupatilu. Kasnije se pitala da li je ostavljen namerno, kao poslednji pasivnoagresivni čin u cilju ubrzanja neizbežnog kraja.

Isto popodne suočila se s njim u nadi da će čuti poricanje ili barem objašnjenje, unapred spremna da oprostí. Dan je bio vlažan i hladan, tako da se i dalje mogao smatrati zimskim; dah im se maglio pred licem dok su držali čaše od stiropora s kafom koju uopšte nisu pili. On je gledao ka klupi u jugoistočnom uglu Vašington skver parka, koju su delili u srećnija vremena, sada ukaljanom jer će je uvek pamtití po ovome. Lice mu je izgledalo kao karikatura, upalo i slabo. Kad je zaustio da govori, spremila se da čuje opšta mesta, kako su se udaljili, kako je to neizbežno.

„Upoznao sam drugu“, rekao je otvoreno.

Kao da ju je udario pesnicom. „Zove se Danijela“, nastavio je. „Studírala je na Harvardu, dve godine ispred nas.“ Naravno, pošto nikako nije mogla biti neko nebitan i prazan. U sećanju joj je sinuo prizor s praznične zabave u firmi gde je Brajan stažirao ove godine. Kroz izmaglicu brige i oćajanja zbog majke, Šarlot se setila mlade i vitke plavokose saradnice i razgovora o letnjikovcima u koji ona nije mogla da se ukljući.

„Žao mi je“, završio je. Želela je da mu postavi hiljadu pitanja – zašto i kada i kako. Ali on je već bacio čašu u smeće i ispravljao kaput, spreman da krene u novo poglavlje života.

Tri nedelje kasnije saznala je i ostatak priče. Za doručkom je otvorila nedeljni *Tajms* i ugledala objavu veridbe srećnog para koji je gledao pravo u nju. Danijelin osmeh bio je širi i još savršeniji nego što ga se sećala. Obuze je neverica. Tokom nekoliko nedelja, otkako joj je Brajan rekao za svoju novu devojku, tešila se koficama čokoladnog krema i vinom, ubeđujući sebe da to nije ozbiljna veza. Danijela je samo privremena, dok se on ne osvesti. Ali tog trenutka istina je bila neporeciva: Brajan i Danijela su vereni. Koliko dugo su se viđali iza njenih leđa?

Nije mogla da odvoji pogled od članka; naterala je sebe da čita dalje. Negde između činjenica da je Brajanov deda, prema

magazinu *Fortjun*, direktor jedne od 250 najbogatijih kompanija i da će mlada zadržati svoje prezime, osetila je iznenadno olakšanje, kao kad se ispusti vazduh iz balona. Laknulo joj je što je oslobođena sveta kojom nije pripadala, kao kad studentu dozvole da promeni predmet ili odustane od kursa koji mu je suviše težak.

Sve ostalo bilo je mnogo lakše; odbila je ponudu da radi u Hagu, što je trebalo da počne odmah pošto diplomira. Umesto toga, prijavila se i odmah bila primljena na položaj javnog pravobranioca; vratila se u Filadelfiju i osećala se kao da je obula par starih i udobnih cipela.

To večer, u pet minuta do šest, Šarlot je izašla iz taksija na uglu Treće i Kestenove ulice i pogledala na obe strane. Stari grad, nekada kraj Bena Frenklina i potpisnika Deklaracije, sad je filadelfijska verzija otmenog, a ona je retko zalazila u neki od pomodnih barova koji su se nizali na sve strane, kvareći federalističku arhitekturu čitavog kvarta. Dva bloka dalje mogao se čuti glasan smeh gomile turista koji su obilazili Dvoranu nezavisnosti i Zvono slobode, ukrcavajući se u autobuse koji će ih odvesti kućama. Mali park preko puta ulice delovao je neverovatno nepomično, kao što često biva u predvečerje dok se kosi sunčevi zraci probijaju kroz šušljivo lišće.

Šarlot je zastala, pokušavajući da suzbije svoje navike, da namereno malo zakasni. Za trenutak je razmišljala da napravi krug oko bloka, kako bi uspela da se smiri. No, nije bilo smisla izbegavati neizbežno – što se pre sretne s Brajanom, pre će moći da isprati i njega i njegove demonske zelene oči na onaj voz za Njujork.

Dok je prilazila restoranu, pogledala je svoj odraz u izlogu susedne radnje i zagladila smeđu kosu, koja joj je dosezala do ramena. Nije imala vremena da ode da se presvuče – do skromne

kuće koju je kupila pre nego što je čitav kraj postao moderan, na trideset pet minuta hoda od kancelarije; to je sasvim prijatno po lepom vremenu, ali suviše daleko i na suprotnoj strani od mesta gde je trebalo da dođe na večeru. Zato je posle posla svratila u *Mejsi*, jedinu preživelu robnu kuću u gradu. Oduprevši se želji da kupi novu haljinu, uzela je bež svilenu bluzu, umesto one od žerseja, koju je nosila ispod sakoa, a poslužila se i uzorcima šminke i parfema koje su nudili na jednom reklamnom štandu.

Kad je ušla, nesigurno je zastala kraj prijemnog pulta, čekajući da joj se oči priviknu na polumrak. Azijski restoran predstavljao je mračno more stolova i zidova presvučenih crvenom svilom, s masivnim zlatnim Budom koji je dominirao čitavom prostorijom. Kroz otvorena kuhinjska vrata u dubini videlo se deset ili više kuvara kako užurbano rade u oblacima pare. Za barom, s leve strane, dvadesetogodišnjaci su pokušavali da impresioniraju jedni druge pijući jarko obojene koktele od po deset dolara.

„Mogu li da vam pomognem?“, upita hostesa nezainteresovano. Šarlot joj nije odgovorila nego je pažljivo gledala po sali; primetila je Brajana za stolom, prilično daleko. To je bilo neočekivano; nije bilo u njegovom stilu da dolazi ranije, pogotovo ne da čeka nekoga. Kad ju je video da prilazi, ustao je i žurno strpao blekberi u džep sakoa.

„Hvala što si došla“, rekao je, čak je zvučao i iskreno. Zaigledala se u jelovnik koji joj je konobarica pružila čim je sela, zadovoljna što je dobila priliku za odlaganje. „Votka-martini, sa više maslina“, rekla je. Obično nije pila žestoka pića radnim danom, ali okolnosti su dozvoljavale izuzetak.

„I meni“, reče on, što ju je opet iznenadilo. Brajan je voleo isključivo pivo, ili je barem nekada tako bilo.

„Dakle, došao si u grad zbog nekog slučaja?“, upitala je kad je konobarica donela piće i zabeležila narudžbu: za nju jastog

pad tai, za njega tuna sa susamom. Primitila je da nije naručio predjelo – još jedan dokaz koliko žuri da se vrati u Njujork, Danijeli. Osetila je bol u stomaku dok je ponovo preživljavala osećaj odbačenosti od pre deset godina. No, nije ona tražila ovaj sastanak, setila se. On je pozvao nju. „Uzimanje izjave?“ Iznenada je postala svesna da ima filadelfijski naglasak, kao da je ponovo postala lokalna devojka otkako se vratila kući.

„Samo sam u prolazu“, odgovorio je, a u glasu mu se nije osećalo nikakvo lokalno obeležje. „Jutros sam imao sastanak u Vašingtonu.“ Inače je uvek bio precizan, ali sad je u objašnjenju bilo neke neodređenosti, zbog koje se pitala da li joj govori istinu. Zar je došao iz Njujorka samo da bi razgovarao s njom?

„Pa, kako si?“, upita je. Ako je to pitanje i bilo samo iz učtivosti, neophodan korak ka temi do koje je hteo da stigne, to se ni po čemu nije primećivalo – lice i glas bili su mu puni iskrene radoznalosti. Oduvek je umeo da ubedi ljude u to da je na njihovoj strani, da želi samo ono što je najbolje za njih – upravo zato je i bio tako opasan. Nije ni pomišljala da nešto ne valja, sve do trenutka kad joj je rekao da je napušta zbog druge žene.

„Sjajno!“, odgovorila je, možda malo i prebrzo. Iznenada se osetila izloženom, kao da je gola. „Radim s maloletnicima...“ Maltene je samu sebe prestala da sluša dok je govorila; iskoristila je posao kao zaklon. Ali posao, koji je inače silno volela, sad je zvučao nekako kao provincijska služba, nimalo prefinjeno. „A ti?“

„Odlično. Upravo mi se završilo dvomesečno suđenje oko hartija od vrednosti, pa smo nas dvoje, to jest Dani...“ Zastao je, kao da se tek sad setio koliko je neprilično da pominje svoju suprugu pred ženom koju je napustio zbog nje. Kao da je zaboravio ko je Šarlot. „No, prijaće mi odmor. Možda u Aspenu.“

Šarlot zamisli kako njih dvoje lete po snegu, savršeno usklađeni. Ona je oduvek bila trapava na skijama, opasna i po sebe

i po okolinu. „Ali onda se pojavila ova začkoljica“, nastavio je, a ona uze veliki gutljaj pića da se pripremi. „Zato sam hteo da se nađem s tobom.“

„Sa mnom?“, iznenadila se i nehotice podigla glas; umalo da se zagrcne. Brajan je bio specijalizovan za hartije od vrednosti i zastupao je najveće brokerske kuće u zemlji. O čemu bi tu mogao da razgovara s njom?

Otpio je martini i iskrivio lice. „To je *pro bono* slučaj.“

Šarlot se trгла, ne očekujući tako nešto. Brajan nikada nije radio *pro bono* – imao je razumevanja za manje srećne od sebe tek na nekom apstraktnom nivou, iz učtivosti, onako kako mu je valjda urođeno kao liberalnom potomku bogataša. Ipak, nije voleo da se petlja s problemima stvarnih ljudi, niti s njihovim pojedinačnim slučajevima. Šta mu je sad? Mora da je reč o nečemu veoma istaknutom, zaključila je, možda nešto za šta je zaprećena i smrtna kazna. Sve više se nervirala. Advokati često prihvataju takve slučajeve jer su dobra reklama. A ipak, uprkos sredstvima kojima raspolažu, ne umeju da se bave slučajem koji zahteva specijalizovanu stručnost. I sad je došao da traži od nje besplatan savet.

Konobarica se vratila i stavila tanjir pred Brajana. Ovaj lanac restorana hvali se *porodičnom uslugom*, što u osnovi znači da donose hranu kad im odgovara i skoro nikad istovremeno za sve za stolom. Odmahnula je glavom kad joj je on ponudio da uzme malo iz njegovog tanjira. „Samo ti jedi.“

Očekivala je da će zgrabiti viljušku i navaliti na hranu s uživanjem, čega se dobro sećala, ali nije. „Da li si čula za Rodžera Dikmansa?“, upita je.

Ponovila je ime u sebi. „Ne znam. Prezime sam negde čula.“

„Rodžer je moj stari klijent, sređivao sam mu hartije od vrednosti. Njegov brat bio je Hans Dikmans.“

Hans Dikmans. To ime smesta pali lampicu. „Onaj diplomata?“ Hans Dikmans je, slično švedskom diplomati Raulu Valenbergu i nemačkom industrijalcu Oskaru Šindleru, spasao hiljade Jevreja tokom Holokausta. Kao i Valenberg, pred kraj rata je uhapšen i nestao bez traga.

„Da. Rodžer je Hansov mlađi brat i vlasnik velike međunarodne brokerske kuće. Nedavno je uhapšen i optužen kao ratni zločinac jer je navodno pomagao Nemcima.“ Brajan je zastao i pogledao Šarlot da bi video reakciju na pomisao da je brat ratnog heroja možda bio saradnik nacista. Nije bila iznenađena koliko je možda očekivao. Odavno je naučila da ekstremne okolnosti tokom rata izazivaju najrazličitije reakcije, čak i unutar iste porodice.

Brajan je sačekao da konobarica spusti na sto Šarlotin tanjir, pa je tek onda nastavio. „Nedavno su istoričari otkrili neke dokumente koji, izgleda, terete Rodžera. Tvrde da je on tokom rata prodao brata okupatoru i da je zato Hans uhapšen, a zbog toga je ubijeno i nekoliko stotina jevrejske dece koju je pokušavao da spase.“

Šarlot se trгла ne podižući pogled sa stolnjaka. I ona sama bila je potomak onih koji su preživeli Holokaust; tačnije, jedne od preživelih. Njena majka pobjegla je kao dete iz Mađarske, poslata jednim od *dečjih transporta* u London, a potom kod rođaka u Ameriku. Ostatak porodice, roditelji i braća, nestali su bez traga u koncentracionim logorima. Tokom Vininih poslednjih dana Šarlot se često pitala koliko bi joj život bio drugačiji da joj je majka odrasla okružena porodicom punom ljubavi, a ne dalekim rođacima, koji su je primili jer su osećali obavezu. Njihova hladnoća je, po Šarlotinom mišljenju, oterala majku u naručje prvog muškarca koji ju je toplo pogledao, a ovaj ju je uskoro ostavio slomljenog srca i trudnu.